

alterius; incipientes ad majora jugiter aspirant: proficientes verò et perfecti memoriam retinent et affectum earum rerum, quæ sunt fundamenta perfectionis, et prima principia sanctitatis.

CAPUT IX.

TRANSITUS AB ASPIRATIONIBUS AD CONTEMPLATIONEM. AD-
DITA QUEDAM DE ASPIRATIONE PASSIVA. QUID SIT CON-
TEMPLATIO. EJUS OBJECTUM ET CAUSÆ.

4. Aspirationibus tanquam alis evehitur Anima ad felicissimas cum Deo nuptias; earum enim mediante usu id evenire potest, quod dixit Abbas Alois (1): *Quia si vult homo, in unâ die usque ad Vesperam pervenit ad mensuram Divinitatis.* Sed hoc ratum, difficillimum, et vix intelligibile est: et nos infra de duratione statûs aspirationum disseremus. Nunc videndum, quo pacto ab illis ad contemplationem fiat transitus. Revocatâ siquidem ad interiora sua, mediante aspirationum activitate, inferioris hominis capacitate, et elevatâ ad Deum mente motibus anagogicis, affectuque successo, spiritus rationalis à vinculis passionum, et fallaciis sæculi expeditus ad cœlestia perlustranda lumen internum dirigit, et ad statum transit altissimæ ac divinæ contemplationis. *Illuxerunt*, inquit Psalmographus (2), *coruscationes tuæ orbî terræ: commota est terra.* Sunt enim aspirationes quasi

(1) Vitæ Patrum. lib. 5. libello 11. — (2) Psal. LXXVI, 19. et xcvi, 4.

subitanæ illustrationes, quibus subinde coruscantibus, terra humani cordis admiratione cœlestium excitata, terrena relinquens ad superna elevatur. Quia verò celerrimè motiones istæ anagogicæ peraguntur, nisi aspirans cogitationes impertinentes, quæ animo sese ingerunt, rejiciat, aliamque protinus substituat aspirationem, cujus additione distractio cohibeatur, haud fieri poterit, quin mens prona ad evagationem statim ad externa dilabatur, quæ sensibus obijciuntur. Hanc calamitatem in seipso experiebatur, et sic deplorabat Augustinus (1): *Aliquando intromittis me in affectum multum inusitatum introrsus, ad nescio quam dulcedinem: quæ si perficiatur in me, nescio quid erit, quod vita ista non erit. Sed recido in hæc ærumnosa ponderibus, et resorbeor solitis, et teneor, et multum fleo, sed multum teneor. Tantum consuetudinis sarcina digna est. Hic esse valeo, nec volo; illic volo, nec valeo, miser utrobique.* Sagtandum est itaque, ut spiritus in se ipso conclusus, atque à distractionibus, affectuque inordinato liber exardescat sicut ignis; et suspiriis ac desideriiis piè scintillantibus seipsum benè afficiat et Deo conjugat.

2. In hoc statu respirationis vix ultra annum devotus exercitator detinebitur, ut Gelenius observat (2): solet enim eo spatio emenso ad firmum intuitum contemplationis transire, ut ignem amoris intus clausum ab instantaneo motu anagogico ad ampliora spiritualis magnitudinis spatia extendat. Si

(1) August. lib. 10. confess. c. 40. — (2) Gelenius p. 1. dec. 6. art. 7. et Candfelt de voluntate Dei p. 1. c. 18.

quis tamen gratia abundantiori à Deo præventus et illustratus fuerit, brevissimo tempore, et ut Mystici nonnulli asseverant, intra duos menses ad magnam perveniet contemplationem. Utrùm verò transire quis debeat ab aspiratione ad contemplationem, hoc indicio cognoscat: si constet experientia, orationes jaculatorias solito ardore destitui, et internam dispositionem ad intuitum et inhæSIONES spirituales inclinare, quasi ad quietem mentalem, non per gustum et intuitum transeuntem, sed qui permanens sit, et perseverans. Sunt quidam spiritu uteri sui coarctati quasi mustum absque spiraculo, quod lagunculas novas dirumpit, qui parùm memores vicissitudinis humanæ, ac inconstantis naturæ, impatientissimo desiderio ad Deum feruntur, quasi velint omnia divina quodammodo deglutire: Hi miserè decipiunt se ipsos, quia mox fatigati deficiunt, et internam animi serenitatem adeò necessariam ad contemplationem obscurant, et perdunt. Alii inconsultò statim aspirationum deserunt, ne minùs proficere videantur, quàm cæteri, quos legunt, vel audiunt in altiori statu versari: et hi consilio ac humilitate carentes præcipitio proximi sunt et ruinæ, quia sine duce viæ, sine ope scilicet divinæ gratiæ, per ignotas sibi semitas iter difficillimum arripiunt. Alii denique subtilioris ingenii nudis discursibus et speculationibus intellectûs contenti, posse se illis Deum possidere existimant sine amore, qui nos similes Deo facit: et hi similes sunt antiquis Philosophis, evanescentes in cogitationibus suis, et colentes pro Deo suo phantasmata sua. Quælibet enim speculatio intellectûs est quid humanum, quod nos in proprio

carcere victos detinet: amor autem est quid divinum, quod nos elevat, et rapit extra nos, atque in Deum transformat. Quare Dionysius (1) Timotheum monet: ut omnia intelligibilia transcendat; et ad Cajum scribens ait: *Divinæ tenebræ omnem abscondunt cognitionem, et si quis viso Deo, cognovit id quod vidit, nequaquam ipsum vidit, sed aliquid è rebus ejus, quæ existunt et cognoscuntur.* Cui consonans Maximus Martyr (2): *Unus, inquit, Deus sine principio, incomprehensibilis, totam vim ut sit habens per totum, notionem quandò et quomodo sit penitus repellens, utpotè nulli eorum qui sunt ex representatione naturali cognitus.* Qui putant aliter se posse Deum intelligere, et contemplari, parùm tutà gradiuntur viâ; solido enim fundamento pietatis destituti, cum naturalis de Deo oblectatio disparuerit, ad fallaces sæculi voluptates miserando lapsu, revertentur.

3. Non est hoc loco omittendum, quod Joannes à Cruce in flammâ Amoris vivâ (3) scriptum reliquit, præter aspirationes, de quibus hactenus disseruimus, esse aliam aspirationem arcanam, occultam et passivam, quam Deus in anima mirabiliter producit aspirans illi Spiritum sanctum, qui profundissimè illam absorbet, et amore sui inflammat super omnem gloriam et sensum. In centro enim animæ, quæcumque illa sit, latenter moratur Deus, sed cum discrimine. In quibusdam manet velut extraneus in aliena domo, nihil imperans, aut efficiens.

(1) Dionys. c. 1. myst. Theolog. et ep. 1. ad Cajum. — (2) Max. mart. com. 1. cap. 1. — (3) Joan. à Cruce in flamma amoris cantu 3.

In aliis libenter habitat, quasi in propria domo, regens illam et gubernans. Talis est anima, in qua nullus jam appetitus, nullae imagines, aut formae creaturarum reperiuntur: huic enim se intimè Deus communicat, hanc amplectitur, in eâ quiescit, eique se ipsum revelat, eam excitando, et ad proportionem notitiæ Divinitatis ipsi concessæ eidem aspirat, illam replens Spiritu sancto, ejusque gloria et bonitate. Cæterum hæc Aspiratio passiva ineffabilis est, et ab illis vix intelligitur, qui eâ felicissimè perfruuntur. Hac igitur prætermissa, quædam breviter de Contemplatione, quæ statum aspirationis subsequitur, pertractanda sunt.

4. Contemplatio propria Mysticorum functio, et optima pars humanæ vitæ, habet pro scõpo suo et objecto ipsummet Deum, ut D. Thomas (1) testatur: consilii autem in visione quadam suavi, quieta et amabili veritatis æternæ, quam sine discursuum varietate sincerè aspicit et penetrat, ingenti amore atque admiratione, tantaque certitudine et claritate, ut facie ad faciem, sicut de Moyse dicit Scriptura (2), Deum intueri dicatur: non quemadmodum Beati in gloria, sed minori quodam lumine, caliginoso et fidei innixio, quæ ab eo valdè perficitur et clarificatur. Ex cognitione verò accenditur amor, et vicissim ex amore ipsa crescit cognitio. Amor enim ignis est ardens et lucens, et ardens in voluntate illuminat intellectum; impellitque nos ad ibi figendos oculos, ubi est thesaurus, quem diligit cor nostrum, cujus bonitas et pulchritudo, cum sit immensa et infinita, acriores iterum amoris flammæ in corde succendit,

(1) D. Th. 2. 2. q. 180. art. 3. et 4. — (2) Exod. xxxiii, 11.

ex quibus crescit videndi desiderium; nec ullus est finis, donec anima Dilecto adhæreat, et unus fiat cum eo spiritus in æternum. Optimè Clemens Alexandrinus (1): *Non cessabit qui quærit, donec inveniat; cum autem invenerit, admirabitur, admirans regnabit, regnans conquiescet.* Est igitur contemplatio, si latinæ vocis notionem respiciamus (2), rerum occultarum consideratio, seu veritatis investigatio: Theologicè verò accepta, est terminus meditationis, sive considerationis, qui est veritatis quæsitæ, et inventæ intuitio. Auctor libri de spiritu et animâ inter opera D. Augustini (3) sic eam definit: *Contemplatio est perspicue veritatis jucunda admiratio.* Consonat Bernardus (4): *Contemplatio est verus, certusque intuitus animi de quacumque re; sive Apprehensio veri non dubia.* Aliter Richardus (5), aliter alii (6). Brevissimè D. Thomas (7): *Contemplatio est divinæ veritatis simplex intuitus.* Fusiùs et clariùs Jacobus Alvarez (8): *Est liber perspicax, et certus intuitus Dei, ac rerum cælestium admirationem inferens, in amorem desinens, et ex amore procedens.* Dicitur intuitus, quia non est opus rationis discurrentis, et inquirentis veritatem, sicut Meditatio, sed opus intelligentiæ veritatem simpliciter absque discursu inspicientis. Liber autem vocatur ex parte hominis,

(1) Clem. Alexand. 5 strom. — (2) Cicero 1. Acad. et 4. de finibus. — (3) Auctor libri de spiritu et anima apud August. c. 32. — (4) Bern. lib. 2. de Consid. cap. 2. — (5) Richard. lib. 1. de Contemp. cap. 4. — (6) V. Maximi. Sandæum myst. Theolog. lib. 1. comment. 8. Suarez. tom. 2. de Relig. l. 2. c. 9. — (7) D. Tho. 2. 2. q. 180. art. 1. et 3. — (8) Alvarez. to. 3. lib. 5. p. 2. c. 1.

quia liber esse debet à peccatis, ab affectibus inordinatis, et à curis superfluis: ex parte actus, quia animus à rebus terrenis expeditus, quasi avis in aëre, liberrimo motu vagatur, quocumque Deus illum fert: ex parte objecti, quia illud nudum ab imaginibus sensibilibus, vel in ipsis sibi patefactum contemplatur. Est etiam perspicax, id est clarus, apertus et conspicuus non in lumine gloriæ, sicut in patriâ: sed in lumine fidei, quam lux sapientiæ perficit et exacuit. Cæterus præterea est, licet non excludat fidei obscuritatem, quia de rebus divinis eò certiores reddimur, quò clariùs eas perspicimus. Hic verò intuitus admirationem maximam infert, quia licet objecta, quæ contemplamur, jam nobis cognita et perspecta sint, tam novo tanien et insolito modo proponuntur, ut stupenda et mirabilia videantur. Tandem contemplatio ab amore Dei incipit, et in amorem desinit: tametsi enim essentialiter sit actus intellectus, principium nihilominus habet in voluntate, quia ex charitate Dei ad ejus contemplationem incitatur, et quia finis correspondet principio, finis quoque ejus est in affectu, dum in visione rei amatæ delectatur, et ipsa delectatio magis excitat amorem.

5. Multiplex est objectum, circa quod versatur contemplatio, Deus inprimis optimus maximus, ut jam suprâ dictum est, ejusque infinitæ perfectiones. Deinde Christus Redemptor noster, et quidquid ad illum spectat: B. Virgo, Angeli et Sancti, eorumque dotes, et beatitudo: status Ecclesiæ militantis, et ejusdem persecutiones et triumphus: mundus iste visibilis; et omnes creaturæ, quatenus perducunt

nos ad Dei cogitationem et amorem: atque ut uno verbo omnia complectar, quidquid ad meditandum assumitur, materia est quoque contemplationis, nisi quod meditatio investigat, contemplatio degustat: illa discurrit circà objectum, hæc simpliciter intuetur. Causa proxima, unde oritur, est Spiritus sanctus mediantibus donis suis, sapientiâ præsertim et intellectu. Sapientia enim confert intellectui cognitionem altissimam et simplicissimam rerum divinarum, cum quâdam mirabili suavitate, sapore, atque dulcedine. Intellectus intellectui nostro superadditur, ut res fidei intimiùs penetret, et subtiliùs apprehendat. Scientia fidei veritates manifestat rationibus capacitati nostræ accommodatis, elevatque spiritum nostrum à creaturis ad Creatorem, et ab eis cor nostrum avellit, docens nos aspicere ea, quæ habent à Deo, et bonum quod per illas nobis confert. Consilium perficit mentem nostram, ut se mobilem præbeat ad dictamina Dei, et ut discernat in quâvis occasione quid faciendum aut fugiendum sit. Pietas voluntatem exornat, et excitat in eâ piam affectionem ad opera divini cultus, et misericordiæ erga proximos. Neque enim otiosa est contemplatio, sed practica esse debet, et dirigere non solùm ad cognitionem et amorem, verùm etiam ad operandum et exequendum, quod Deus jubet. Fortitudo corroborat ad opera difficillima, vires naturæ excedentia, ita ut exeamus ab ipsâ contemplatione quasi leones Dæmoni formidabiles. Timor denique imprimat cordi magnam erga Deum reverentiam, et in prosperis atque adversis nos divinæ voluntati perfectissimè subdit. Plura de his Scriptores Mys-

tici (1). Dionysius Richelius (2) post dona Spiritus sancti tres adhuc causas contemplationis enumerat: fervidum scilicet amorem Dei, abstractionem mentis ab omni operatione circa res creatas, et conatum mentis ad extensionem, ac defectionem suam in Deo. Et amor quidem admirabili circulo causa simul est et effectus contemplationis, ut supra in ejus definitione notatum est. Abstractio autem pertinet ad præparationem ipsius, ut idem Dionysius alibi (3) scribit. Quod verò de conatu dicit, prudenter intelligendum est: nam contemplatio donum Dei est, quæ neque industriâ nostrâ, neque labore comparari potest; quia tamen dispositivè (ut aiunt) nos circa eam aliquid agimus, ad hoc applicare conatum nostrum debemus, ut præviis dispositionibus ad eam præparemur; abnegatione nimirum, mortificatione, puritate vitæ, meditatione, jugi præsentia Dei, et exercitio Aspirationum. *Status enim divinus*, teste Hesychio (4), *nascitur in animo nostro, ex continuâ Dei memoriâ, et assiduâ ejus invocatione*. Per vitam verò practicam, sive activam, ut ait Olympiodorus (5), quæ est veluti prævia introductio ad theoreticam, pervenimus ad contemplandam divinarum rerum sublimitatem. Ut enim tutum non est cum veste nalare, ita nec cum passione aliquâ Theologiam attingere, ut sapienter Climacus (6) scribit. His

(1) Agunt de donis Spiritus sancti Rusbrochius in regno Deum amantium. Harphius lib. 3. p. 1. c. 10. et 11. Massut. de cœl. conv. l. 4. Alvarez to. 3. l. 5. p. 2. c. 4. Ponte in Duce spirit. tract. 2. c. 3. § 1. Bonav. in tr. de ipsis. — (2) Dionys. Cartus. tr. de contemplatione. — (3) Idem de fonte lucis. c. 9. inf. — (4) Hesychius Centur. 1. c. 96. — (5) Olympiodor. in eccle. c. 7. v. 12. — (6) Joan. Climacus gr. 27.

igitur præparationibus ritè præmissis, ad fores divini sapientiæ cum magnâ longanimitate et constantiâ pulsare oportet quousque ad contemplationem ipsius, ipsâ auspice, introducatur; ac tandem ad arcanum cum Deo unionem elevemur, quæ est finis contemplationis, et hujus mortalis vitæ suprema beatitudo.

CAPUT X.

INDICANTUR AUCTORES, QUI DE CONTEMPLATIONE SCRIPSERUNT. QUOTUPLEX EA SIT. QUI EJUS GRADUS ET STATUS? EXEMPLA DIVINE PROBATIONIS, ET PATIENTIE IN DESOLATIONE. DIVISIO ANIMÆ, ET POTENTIARUM EJUS SECUNDUM MYSTICOS. HYMNUS AD DEUM.

1. Quæ de contemplatione dicenda forent, paucis verbis perstringo. Quid enim opus pluribus? Patent fontes. Omnes Mystici Scriptores, et qui de eâ ex professo agunt, Richardus Victorinus libris quinque, Dionysius Carthusianus libris tribus, et aliis opusculis, Jacobus Alvarez libro quinto tertii tomi de viâ spirituali, Ludovicus à Ponte in suo Duce spirituali, et optimè libris sex Thomas à Jesu; quibus addo eximiam Christi Heroïnæ S. Teresiam. Ad his petenda quæ hic desunt. Quòd si aliquis cupit Mysticos effata scholastico rigore examinare, Franciscum Suarez consulat, in utrâque Theologiâ versatissimum, libro secundo de oratione; et Maximilianum Sandæum in sua Mystica Theologia, et in ejusdem Clavi sive Onomastico.

2. Inter Ethnicos sapientes plures fuisse divino-